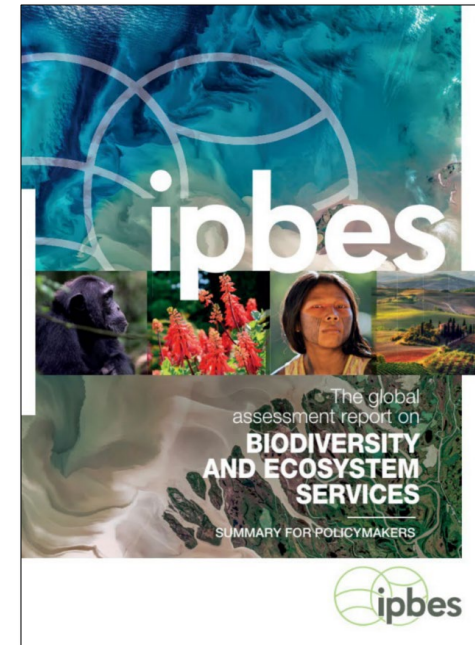
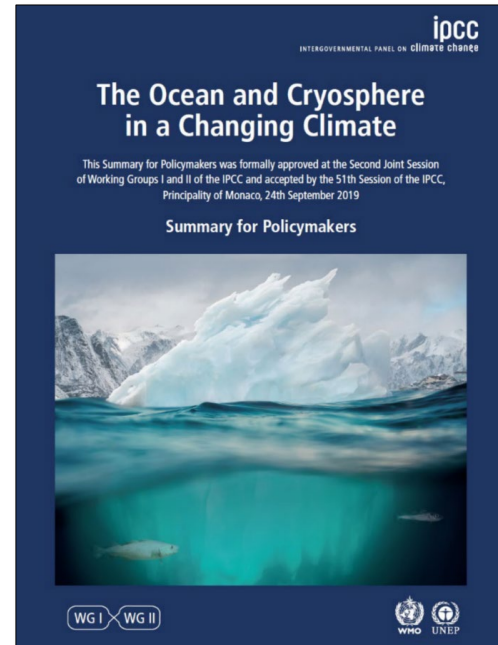
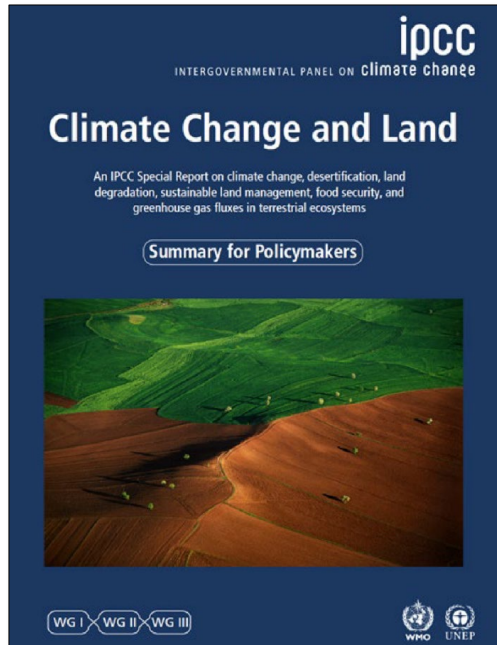

Kva gjer KS på klima- og naturområdet?

Nettverkssamling i Kommunal- og distriktsdepartementet 1. des
Halvard Dahle Læg Reid

Klima- og naturpanelet: Kva har kunnskapen å seie for norske kommunar?

Samspelseffekter

"We cannot solve the threats of human-induced climate change and loss of biodiversity in isolation. We either solve both or we solve neither."

-Sir Bob Watson

Tidligere leder av naturpanelet og klimapanelet

Foto: Magni Kyrkjeeide

Kunnskapsutvikling for medlemmer i KS

KS' arbeid med klimatilpassning i kommunesektoren 2008-2019 for å drøfte veien videre

Mars 2019

insam

En sammenfatning av tre internrapporter om natur og klima i kommuner

Hva betyr rapportene for norsk kommuner?

CIENS
Forskningscenter for miljø og samfunn
Oslo Centre for Interdisciplinary Environmental and Social Research

VF-rapport nr. 4-2021

Samspeleffektar i lokal miljø- og klimapolitikk

Synergier og konfliktar ved tiltak for reduksjon av klimagassutslepp, varetaking av biologisk mangfald, klimatilpassing og energiomstilling

Eivind Brendehaug, Kyrre Groven, Torbjørn Selseng og Carlo Aall

1 • VF-rapport nr. 4-2021

VESTLANDSFORSKING

Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av lokalt selvstyre

Trond Simensen^a, Nikolai Winge^b, Fredrik Holth^c, Erik Stange^a, David N. Barton^a og Gro Sandkjær Hanssen^c

TELMORGHET-INSTITUSJON
^aNorsk institutt for naturforskning
^bHolth & Winge AS
^cBy- og regionforskningsinstituttet NIBR, OsloMet – Storbyuniversitetet

OPPDRAGSIVER(BIDRAGSYTERE)
KS, Kommunesektorens interesseorganisasjon

OPPDRAGSIVERS REFERANSE
Janicke Glæver

KONTAKTPERSONER) HOS OPPDRAGSGIVER(BIDRAGSYTER
Halvor Dahle Lægred

August 2022

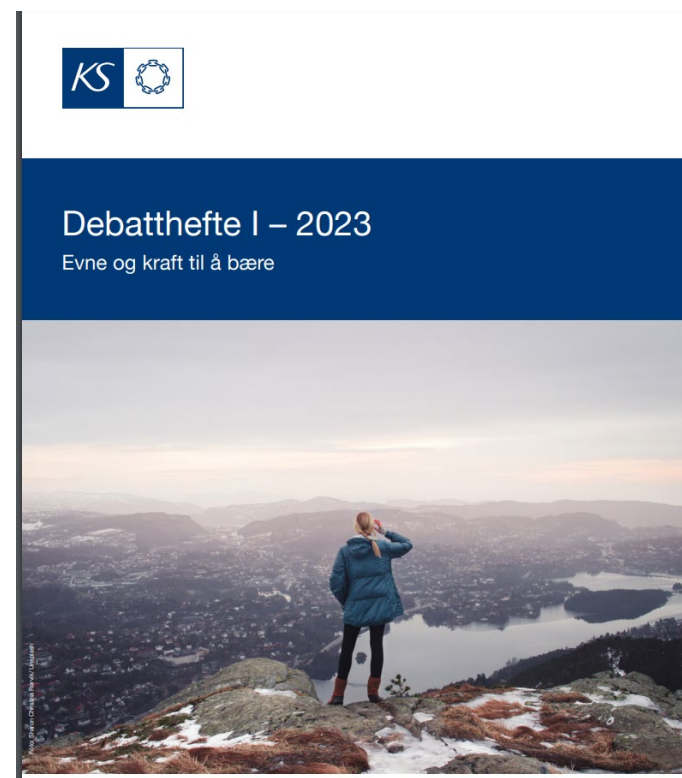

HOLTH & WINGE

Debattefte 2023

- Vedtak i kommunestyre og fylkesting (jan/feb 2023)
- Sammenstilling KS regional
- Strategikonferanser regionalt
- Vedtak i fylkestyre og fylkesmøter (15. mars)
- Vedtak i KS' Hovedstyre
- Grunnlaget for KS Landsting 2024

Ni mulige veier for å styrke klima- og naturhensyn i arealpolitikken innenfor dagens handlingsrom:

1. Jakte på løsningene som begrenser arealforbruket og gjøre inngrepene så skånsomme som mulige. Potensialet for fortetting og transformasjon bør utnyttes før nye utbyggingsområder tas i bruk.
2. Tilstrebe et arealbruksmønster i samfunns- og arealdel som fremmer utvikling av kompakte byer og tettsteder, reduserer transportbehovet og legger til rette for klima- og miljøvennlige transportformer.
3. Styrke sentrum i byer og tettsteder i område- og detaljregulering som legger til rette for god balanse mellom boliger, handel og arbeidsplasser, sosiale møteplasser og grønne lunger og friområder.
4. Samarbeide regionalt for å styrke kapasitet og kompetanse og for å finne gode regionale løsninger på kommuneoverskridende arealutfordringer.
5. Sørg for administrativ kapasitet og kompetanse, særlig innen planlegging, klima og naturforvaltning.
6. La mest mulig av naturen være urørt. Robust og variert natur sikrer forsyning av livsviktige naturgoder. Intakt natur er også effektivt for å bremse klimagassutslipp. Spesielt i myr og skogsjord er det enorme karbonlager.
7. Bygge der naturen allerede er ødelagt. Ubrukte eller dårlig arealutnyttede industritomter er et eksempel på areal som kan brukes til nye formål. I Tyskland og Sverige plasseres vindturbiner langs motorveger og i eksisterende industriområder.
8. Minimere naturinngrepene. Prosjekter som anses som nødvendige bør gjennomføres slik at de gjør minst mulig skade på natur og matjord.
9. Restaurere ødelagt natur. De gangene det ikke er mulig å unngå naturinngrep for å løse andre samfunnsoppgaver, kan dette kompenseres ved å restaurere eller etablere ny natur.

Uttalelse på landsstyret nov 2022

Overskrifter er:

- Økt lokalt handlingsrom for bærekraftig arealbruk
- Mer tillit til kommunesektorens arealforvaltning
- Kommuner og fylkeskommuner ønsker å ta et aktivt og fremtidsrettet lederskap for bærekraftig arealbruk
 - KS landsstyre vil peke på behovet for samarbeid mellom staten og kommunesektoren for utvikling av verktøy som areal- og naturregnskap,
- Differensierte løsninger og regional tilpasning er nødvendig

Positivt samspel: Energiomstilling, klimatilpassing, naturmangfold og utsleppsreduksjonar

Vegen vidare: Vi er i ein slags famle- og diskusjonsfase, men har klare utfordringar. Kan vi famle saman for å samle oss?

- Fortsette diskusjon langs tre aksar: Kunnskap, juss, økonomi
- Vidare arbeid med samspel – formidling og dialog
- Kunnskap er lettast å ta tak i
 - Areal- og naturregnskap som nyttig og nytta verktøy i arealplanlegging
 - *Fylkeskommunane tek ballen*
 - FoU? Samfinansiering?
 - Samlingar for felles *tverrinstitusjonell dialog og felles retning*

| -
Areal og naturregnskap som en del av kunnskapsgrunnlaget

- Kva er nyttige areal- og naturregnskapsverktøy?
- Vidareutvikling og bruk av veiledarar
- Kommuneeksempel
- Kommunikasjonsstrategiar
- Målbilde i komande regionale planstrategiar og
- Arealbudsjett
- Korleis kople natur- og arealregnskap?

- Samfinansieringsprosjekt?

Klimaomstilling

Klimagassreduksjon

+

Klimatilpasning

Biologisk mangfold

Klimarobust lavutslippssamfunn